

BBPR kan nog veel meer dan MINAS heffing berekenen

Jan Kanis

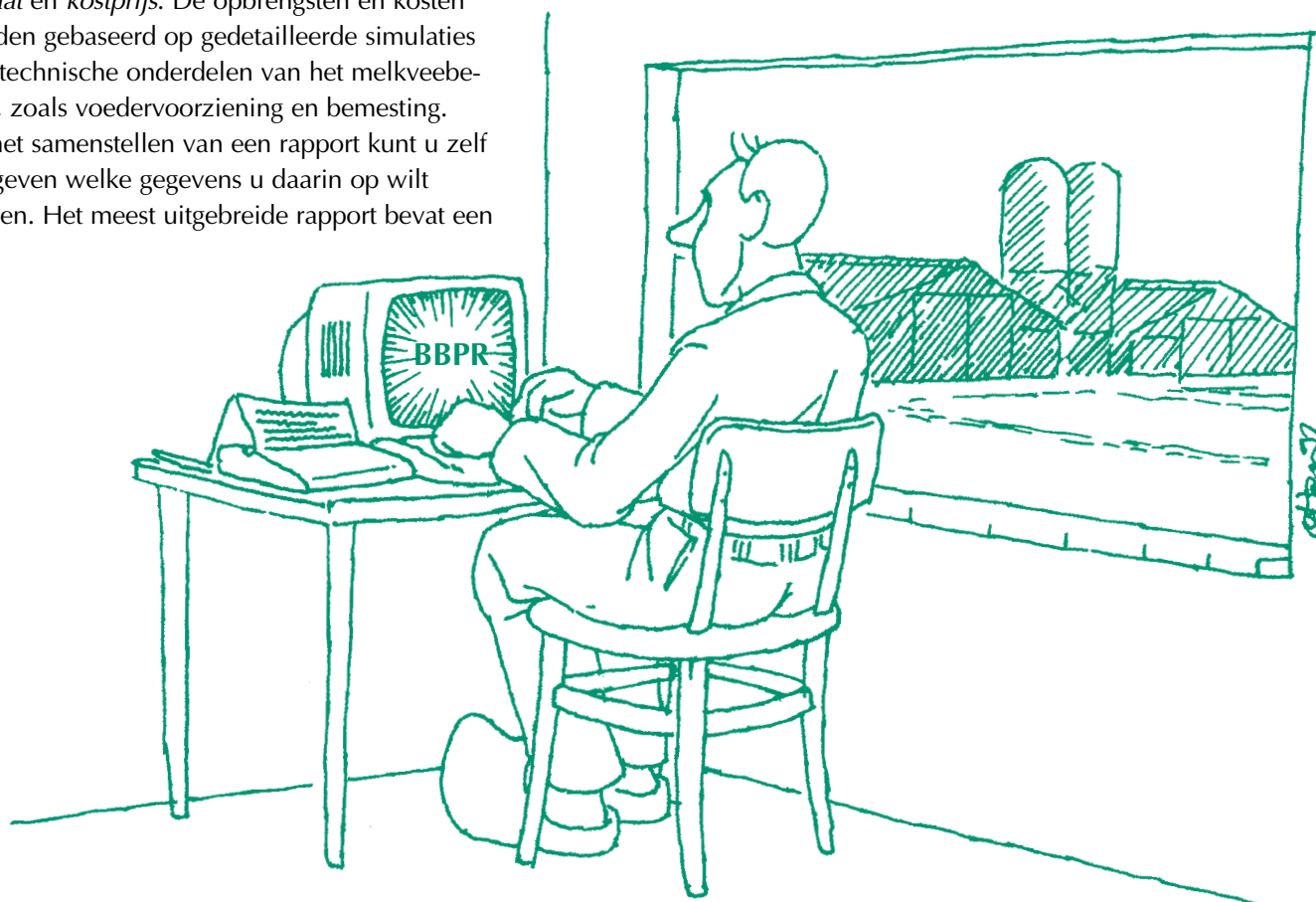
Met het BedrijfsBegrotingsProgramma Rundveehouderij (BBPR) kunt u berekenen wat de gevolgen zijn van veranderingen in de bedrijfsvoering of bedrijfsopzet. Dat geldt zowel voor technische en economische kengetallen als voor alle onderdelen van het melkveebedrijf. Ook de consequenties van beleidsmaatregelen kunnen met BBPR op bedrijfsniveau goed zichtbaar gemaakt worden. Op dit moment staat bijvoorbeeld het MINeralen Aangifte Systeem (MINAS) erg in de belangstelling. Vanzelfsprekend kunt u die heffing met BBPR berekenen, maar dat is slechts één van de vele aspecten op een melkveebedrijf waarvoor BBPR gebruikt kan worden.

Wat is BBPR

Het BBPR is een computerprogramma dat met bedrijfsspecifieke en/of normatieve uitgangspunten van een melkveebedrijf kengetallen berekend en een bedrijfseconomische begroting samenstelt. Bij opbrengsten kunt u bijvoorbeeld denken aan omzet en aanwas, melkgeld, verkoop ruwvoer en de premies in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid. Op het gebied van kosten berekent het programma bijvoorbeeld de kosten van aankoop krachtvoer en kunstmest en de kosten van onroerende goederen (ruwvoeropslag, rundveestal, externe mestopslag en erfverharding). Deze posten resulteren uiteindelijk in kengetallen als *saldo*, *netto bedrijfsresultaat* en *kostprijs*. De opbrengsten en kosten worden gebaseerd op gedetailleerde simulaties van technische onderdelen van het melkveebedrijf, zoals voederverzorging en bemesting. Bij het samenstellen van een rapport kunt u zelf aangeven welke gegevens u daarin op wilt nemen. Het meest uitgebreide rapport bevat een

bedrijfseconomische begroting, de economische uitgangspunten en alle uitgangspunten en resultaten van de simulaties van technische onderdelen. De economische getallen worden berekend en weergegeven volgens het Geüniformeerd Rekenschema voor de Agrarische Sector (GRAS). Verder sluiten de technische en economische begrippen in BBPR aan bij de beschrijving van deze begrippen in het Informatiemodel Melkveehouderij. De Kwantitatieve Informatie Veehouderij (KWIN-V) en het Handboek voor de Rundveehouderij vormen de basis voor prijzen, tarieven en technische uitgangspunten en voor de manier waarop BBPR resultaten berekend.

Met BBPR worden de zwakke en sterke kanten van de bedrijfsvoering opgespoord.

Tabel 1 Samenvatting uitvoer voederverzorging

	Basissituatie	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
N-bemesting (kg N/ha)	400	410	280	300
Aankoop krachtvoer (kg)	103.700	93.100	101.700	94.800
waarvan eiwitrijk (kg)	7.600	18.100	12.300	18.700
Aankoop snijmais (kg ds)	6.500	-10.800	35.800	2.800
Zelfvoorziening ruwvoer (%)	97	104	85	99

Met BBPR aan het werk

Wanneer een bedrijf te maken heeft met een ruwvoeroverschot kan uit een analyse met BBPR bijvoorbeeld blijken dat dit ontstaat door een (te) hoge N-bemesting. Met BBPR kan dan berekend worden wat het effect is van een lagere N-bemesting op de hoeveelheid en kwaliteit van de graslandproductie en het daarmee samenhangende ruwvoeroverschot. Zo kunt u de sterke en zwakke kanten van de bedrijfsvoering opsporen. Daarnaast kunt u met BBPR berekenen wat voor consequenties een verandering in de bedrijfsopzet of bedrijfsvoering heeft. Ter verduidelijking is in dit artikel een voorbeeld uitgewerkt.

Voorbeeld

Voor de basissituatie is een willekeurig bedrijf op zandgrond gekozen. Het bedrijf heeft een melkquotum van 412.500 kg melk met een gemiddelde melkproductie van 7.500 kg per koe per jaar. De 55 koeien met bijbehorend jongvee hebben 28 ha grasland tot hun beschikking. Daarnaast heeft het bedrijf 5 ha snijmais. Voor dit bedrijf rekenen we de basissituatie en 3 alternatieven door: 8 ha grasland vervangen door 8 ha snijmais (alternatief 1); het verlagen van de N-bemesting op grasland met 100 kg/ha (alternatief 2) en de combinatie van beide aanpassingen (alternatief 3).

Voederverzorging

In de basissituatie moet het bedrijf ruwvoer aankopen (zelfvoorziening ruwvoer is immers kleiner dan 100 %, zie tabel 1). Door snijmais te gaan

telen in plaats van gras (alternatief 1) krijgt het bedrijf zelfs een klein ruwvoeroverschot en wordt ruim 10 ton snijmais verkocht (in tabel 1 aangegeven door een "-"). Dit ontstaat doordat snijmais in deze situatie een hogere kVEM-opbrengst per ha heeft dan grasland. De lagere N-bemesting op grasland (alternatief 2) heeft tot gevolg dat er minder gras groeit, met een lagere kwaliteit en er minder ruwvoer wordt geoogst. Daardoor moet ruim 35 ton snijmais aangekocht worden. Ook in alternatief 3 wordt minder stikstof gestrooid, maar omdat meer snijmais wordt geteeld kan het bedrijf bijna in zijn ruwvoerbehoefte voorzien. In tabel 1 is verder te zien dat er bij de alternatieven minder standaard krachtvoer en meer eiwitrijk krachtvoer wordt gevoerd, vooral bij de plannen met meer snijmais (alternatief 1 en 3).

Milieu

De overschotten zijn berekend op basis van normen die gebruikt worden bij een verfijnde aangifte voor het MINeralen Aangifte Systeem (MINAS). In de basissituatie heeft het bedrijf een overschot van 250 kg N per ha. In alle situaties blijft de afvoer van de mineralen ongeveer gelijk. Dit betekent dat de daling in het N-overschot bij de alternatieven ontstaat doordat er minder stikstof wordt aangevoerd. Doordat snijmais een lagere bemestingsbehoefte heeft dan grasland wordt in alternatief 1 minder stikstof en fosfaat via kunstmest aangevoerd. Het N-overschot daalt in alternatief 2 door de lagere N-bemesting. Dat deze daling niet gelijk is aan de daling van de N-

Tabel 2 Samenvatting uitvoer milieu

	Basissituatie	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
N-overschot volgens balans (kg N/ha)	315	270	240	215
N-overschot volgens MINAS (kg N/ha)	250	205	175	150
P ₂ O ₅ -overschot volgens MINAS (kg P ₂ O ₅ /ha)	39	34	39	34

Tabel 3 Samenvatting uitvoer economie

	Basissituatie	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
Saldo per koe (gld)	4.125	4.100	4.080	4.090
Arbeidsopbrengst (gld)	29.400	29.500	27.000	28.900

bemesting komt onder andere door de aanvoer van snijmais. De combinatie van de lagere N-bemesting en het grotere aandeel snijmais resulteert in alternatief 3 in het laagste N-overschot. Om het verschil tussen MINAS en de mineralenbalans aan te geven is in tabel 2 ook het N-overschot uit de mineralenbalans (incl. aanvoer milieu) weergegeven. Dit overschot valt veel hoger uit omdat onder andere de depositie daarin wordt meegenomen.

- Alternatief 1:** 8 ha grasland vervangen door 8 ha snijmais
- Alternatief 2:** verlagen van N-bemesting met 100 kg N/ha
- Alternatief 3:** combinatie van alternatief 1 en 2

Economie

Bij het afwegen van verschillende alternatieven spelen de economische resultaten natuurlijk een belangrijke rol. Kengetallen die daarvoor gebruikt kunnen worden zijn bijvoorbeeld het saldo per koe (na aftrek loonwerk) en de arbeidsopbrengst. De arbeidsopbrengst is de vergoeding in gulden die de ondernemer (en eventueel gezinsleden) krijgt voor de geleverde arbeid. Beide kengetallen zijn in tabel 3 weergegeven.

Bij de doorgerekende plannen zijn de opbrengsten ongeveer gelijk. Verschillen in arbeidsopbrengst zijn daardoor te verklaren uit verschillen in kosten. Bij de teelt van (extra) snijmais (alternatieven 1 en 3) wordt in het algemeen minder

krachtvoer aangekocht. Daar staat echter tegenover dat de loonwerkkosten stijgen. De invloed op de arbeidsopbrengst is daardoor gering. Vooral de aankoop van extra snijmais resulteert in alternatief 2 in de laagste arbeidsopbrengst van de doorgerekende plannen.

MINAS

De bedragen in tabel 4 geven een indruk van de heffing die dit bedrijf bij de doorgerekende plannen moet gaan betalen. Deze bedragen zijn gebaseerd op de verfijsde aangifte. De verschillen met de forfaitaire aangifte zijn groot. In de basissituatie bijvoorbeeld betaalt dit bedrijf in de periode 1998-1999 op basis van de forfaitaire aangifte bijna f 12.000,-, terwijl bij de verfijsde aangifte geen heffing opgelegd wordt. Deze verschillen worden in de jaren daarna alleen maar groter. U moet er echter rekening mee houden dat er extra kosten zijn verbonden aan de verfijsde aangifte omdat bijvoorbeeld de werkelijke mineralengehalten vastgesteld moeten worden. Omdat in alternatief 1 zowel het N-overschot als het P₂O₅-overschot ten opzichte van de basissituatie dalen is de heffing ook lager. Ook in alternatief 2 daalt het N-overschot. Omdat het P₂O₅-overschot echter gelijk blijft is de heffing lager dan de basissituatie, maar niet zo laag als in alternatief 1. De overschotten aan N en P₂O₅ zijn in alternatief 3 het laagst waardoor ook de heffing het laagst uitvalt.

Wanneer deze heffing wordt verrekend met de arbeidsopbrengst komt alternatief 3 in de toekomst als beste uit de bus.

Tabel 4 Samenvatting uitvoer MINAS-heffing (bedragen in gulden)

Jaar	Basissituatie	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
2000-2001	695		715	
2002-2004	2.345	840	1.540	710
2005-2007	9.945	5.415	6.975	3.660
2008-20..	14.160	9.510	10.640	7.070

Meer informatie

Bent u nieuwsgierig geworden naar de (nieuwe) mogelijkheden en prijzen van het programma?

Neem dan contact op met Gert-Jan van Alem (0320-293503)

of Jan Kanis (0320-293518). Zij geven u graag meer informatie over het programma of een demonstratie. Uiteraard kunt u bij hen ook informatie krijgen over de andere computerprogramma's die het PR ontwikkelt:

- Inpasbaarheid beheersgrasland
- Warm Water Energie
- GraslandGebruiksmodel
- Paarden Management Systeem

Wie gebruikt BBPR en op welke manier?

Naast het praktijkonderzoek zelf zijn er op dit moment veel gebruikers bij beleidsinstanties, voorlichtingsdiensten, mengvoerleveranciers, accountantskantoren, onderwijs en ook veehouders.

In grote lijnen wordt BBPR op twee verschillende manieren gebruikt. Binnen het praktijkonderzoek en bij beleidsinstanties worden grote aantallen berekeningen gedaan voor verschillende bedrijfssituaties. Met behulp van de uitkomsten kunnen dan uitspraken worden gedaan over technische en economische consequenties van maatregelen. Voorlichting, mengvoerleveranciers, accountantskantoren, onderwijs en veehouders gebruiken het programma voor het doorrekenen van één bedrijf. Allereerst wordt dan met BBPR de huidige bedrijfsvoering geanalyseerd om de rendabiliteit van het bedrijf en de

doelmatigheid op technisch en milieutechnisch gebied te beoordelen. Daarna worden meestal alternatieve bedrijfsvoeringen (of bedrijfsopzetten) doorgerekend om de gevolgen vooraf in te kunnen schatten.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten bij de ontwikkeling van BBPR is dat het programma actueel moet blijven. Daarom brengt het PR elk jaar een nieuwe versie van BBPR uit met daarin onder andere nieuwe normen en onderzoeksresultaten. In september 1996 is versie 4 van BBPR uitgekomen en in verschillende vormen beschikbaar voor (dienstverlenend) bedrijfsleven, onderwijs en veehouders. Naast de nieuwe normen en onderzoeksresultaten bevat deze versie onder andere het MINeralen Aangifte Systeem en een kostprijsberekening. Bovendien kan deze versie rekenen met lage N-bemestingen en hogere melkproducties.

B **Bedrijfs** **B** **Begroting** **P** **Programma** **R** **Rundveehouderij**